

ASPECTE IMPORTANTE DE ETNOLOGIE UNIVERSALĂ ȘI ROMÂNEASCĂ

Conf. univ. dr. Iuliana WAINBERG-DRĂGHICIU
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

DELIA-ANAMARIA RĂCHIȘAN,
ETNOLOGIE UNIVERSALĂ ȘI ROMÂNEASCĂ, SUPORT DE CURS,
CLUJ-NAPOCA, EDITURA NAPOCA STAR, COLECȚIA UNIVERSITAS, 2023, 114 P.

Abstract: *The course material entitled Etnologie universală și românească [Universal and Romanian Ethnology] focuses on symbols found in various cultural spaces. The author Delia-Anamaria Răchișan addresses these themes from an interdisciplinary perspective. The analyzed themes are some universals – for example, the significance of the cross, the symbolism of numbers, the role of rites of passage (birth, marriage), the chromaticism of the trinket [mărțișor] in the Balkan space, etc. The course material is engaging, and the multiple-choice tests support students' learning. The theoretical aspect blends with the practical one, and the photographs provide conclusive evidence. The course material is designed for students and for those interested in delving into the traditions and customs of predecessors, regardless of cultural space.*

Keywords: *Romanian ethnology, universal ethnology, cultural values*

Pasionată în mod evident de domenii precum mitologie, etnologie și folclor, dna conf. univ. dr. Delia-Anamaria Răchișan a publicat pe parcursul anilor numeroase volume și studii ale căror teme inedite și captivante demonstrează preocupări constante și o implicare deosebit de riguroasă în cercetarea lor.

Apărut recent (în 2023, la Editura Napoca Star, Colecția Universitas, 114 p.), volumul *Etnologie universală și românească* urmărește a fi un suport de curs destinat în mod special studenților. Însă, prin tematica abordată se constituie într-un studiu deosebit de interesant inclusiv pentru publicul larg, pasionat de valorile culturale, indiferent de spațiul cultural vizat.

Apelând la perspectiva interdisciplinară, autoarea Delia-Anamaria Răchișan analizează sincronic și diacronic teme deosebit de captivante. Conținutul provoacă interes încă de la primele pagini, primul capitol fiind dedicat sărbătorilor autohtone și de import. Este abordată și explicată, astfel, o temă actuală, necesitatea prezenței unui asemenea studiu fiind de necontestat, în special în această eră tehnologică, în care informația și imaginile circulă cu o viteză uimitoare, iar tentația imitației se resimte din plin.

Urmează apoi capitole dedicate semnificațiilor crucii atât în precreștinism, cât și în creștinism, simbolisticii numerelor trei, șapte, nouă în diverse spații culturale și, de asemenea, riturilor de trecere aferente nașterii și nunții tradiționale. Deosebit de interesante sunt și capitolele care se concentrează pe redarea aspectelor importante, atât din cultura românească, dar și universală, privind plantele („buruienile”) miraculoase și simbolurile vegetale, pe de o parte simboluri fitomorfe misterioase, care sistează puterea unor reprezentări mitice maligne (de exemplu, Ciurul Zănelor), pe de altă parte simboluri dendromorfe cu rol taumaturgic (de exemplu, alunul).

Prezent este și un capitol dedicat mărțișorului (element de Patrimoniu Imaterial cu care România figurează pe Lista UNESCO), tradiție păstrată și bine-cunoscută atât

românilor, cât și în sud-estul Europei, accentul fiind pus îndeosebi pe rolul și cromatismul mărtișorului în întreg acest teritoriu.

Remarcăm, de asemenea, conținutul ultimului capitol al cărții, dedicat triadei Evdochia (Calendarul creștin)-Baba Dochia (Calendarul popular)-Baba Marta (bulgari), abordarea analitică și comparativă a acestei teme dovedind, o dată în plus, acribia autoarei.

Plecând de la elementele reprezentative ale etnologiei românești, autoarea reușește, printr-un efort considerabil și o documentare temeinică, încadrarea acestora în sfera mai largă a etnologiei universale, temele fiind trecute prin filtrul analizei comparativ-analitice, analizei sincronice și diacronice și, respectiv, perspectivei interdisciplinare. Se reușește astfel relevarea asemănarilor și diferențelor între etnologia românească și universală, evidențierea „unității în diversitate, elemente identice, cvasiidentice, dar bineînțeles și anumite diferențe” (p. 6). În plus, se susține în mod argumentat faptul că „etnologia românească interacționează cu etnologia universală, astfel încât avem un loc binemeritat în spațiul cultural european și internațional” (p. 7).

Sunt teme complexe, autoarea reușind în mod remarcabil să releve impactul etnologiei la nivel (inter)național, aspect de asemenea subliniat în paginile cărții: „Fenomenele culturale cu relevanță etnologică sunt identificate și analizate în contexte multiple – local, regional, național, global” (p. 7). Simbolistica numerelor, semnificația crucii, simbolurile vegetale analizate, cromatismul mărtișorului se dovedesc a fi niște universalii, iar autoarea apelează la unghiuri critice de abordare – etnologic, lingvistic, mitologic, istoric, religios și nu numai.

Deosebit de utile și relevante sunt și fotografiile prezente în carte, acestea constituind suportul vizual absolut necesar unui asemenea studiu. În plus, atractivitatea cursului este sporită inclusiv de testele-grilă plasate în finalul fiecărui capitol, prezența acestora dovedindu-se deosebit de utilă atât studenților pentru autoevaluare, dar și pentru punctarea aspectelor esențiale din conținutul fiecărei părți. De asemenea, remarcăm și aprofundarea unor anumite teme prin intermediul unor documentare etnologice realizate chiar de către autoare.

Astfel, avem în față un studiu remarcabil prin conținut și formă, care va constitui un instrument de lucru deosebit de util și atractiv atât pentru studenți, cât și pentru pasionații acestui interesant domeniu.